

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

(א) כתובות נ"ג,

הגהות הב"ח

(א) הר"ן ד"ה גבי זבינא וכו' ופירות צדלה: (ב) ר"ה לאומר ד"ה הכא נמי דה"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) בהר"ן ד"ה מי דמי טו דהיינו לאחר י"ב חודש. ממקל מלות י"ב חודש וי"ב עשר שנים:

מוסף רש"י

מי לא קדשה. אם מכרה וזכר ולקחה (כתובות נ"ג). השתא ביריה היא. שהרי עכשיו שלו ופי היכי דאלו קדשה השתא קדשה. כי אמר נמי מתקדש לקמיה קדשה (שם). הא לא דמי. מסקנה דקדושה היא (שם). מתקוף לה רב פפא מי דמי כו'. התם גבי שמכתיך את אן לו עכשו צה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדש דבר שאינו שלו, הכא גופה צדלה הוא והכי וקדשו ידי אמרה (שם). ע"ש הגירסא (ב"ב). הא לא דמי. מסקנה דמתקפיה היא (שם). הא לא דמיא אלא כו' לעשר שנים. לא דמי לעלה זו שמכתיך את סתם, אלא לאומר עשה זו שמכתיך לעשר שנים, דאין צדו לפדותה ולהקדשה עכשיו, דקדשה. דהא שלו היא (שם נ"ג).

אמר ר' אילא ומה אילו אומר לחברו עשה זו שאני מוכר לך. כלומר שעדיין היא צדו להקדישה שלא החלטתיה לך מכל וכל: **לכשאקחנה ממך.** לכשאחזור ואקחנה ממך תקדיש: **מי לא קדשה.** מי לא חייל שם קדושה עלה לכשאקחנה מזה. הכא נמי גבי האי איתתא כי אמרה יקדשו ידי לעושיהן לאחר שתתגרש **דודאי חיילא עלייהו שם קדושה:** **מי דמי.** כלומר מי דמיא מילתא דאשה למילתיה דהאי גברא הכא האי גברא דמוזן עשה זו אחתי צדיה היא שעדיין לא מכרה ודיקא נמי דקתני שאני מוכר לך ולא קתני שמכרתי להכי יכול להקדישה לכשאחזור ותצא לרשותו: **אבל.** הא איתתא כי מקדשא מעשה ידיה כלום יש צידה שום כח והלכך אף על גב דאמר גבי מוכר עשה שכול להקדישה לכשאצטא לרשותו גבי אשה לא אמר: **אלא.** הא דאשה לא דמיא אלא לאומר כו' וכי היכי דהתם לא קדשה משום דלא קיימא עשה צרומיה שהרי כבר מכרה הכא נמי לגבי הך איתתא לא קדשי מעשה ידיה: **גבי זבינא פסיקא (למילתיהו).** דגופה (ב) פירות צדלה **לדוק:** **גבי אשה מי פסיקא מילתא.** מי הויא גופה לצעל והתם גבי אשה דינא היא דתיקדוש: **הא לא דמיא**

אלא לאומר לחברו עשה זו שמכרתי לך לכשאפדנה ממך תקדיש. **דהתם אפי' דלא קדשה השתא קדשה לקמיה הכי נמי גבי אשה: עשה צדו לפדושה.** כל אימת דבעי אהכי מני לאקדושה מהשתא: **אשה צידה להגרש.** בתמיה. והואיל ואין צדו להתגרש לא חייל הקדש למעשה ידיה לכשתתגרש: **לאומר לחברו עשה זו שמכרתי לך לעשר שנים וכו' מי לא קדשה.** דהשתא אין צדו לפדותה עד עשר שנים ולכשיפדנה קדשה דחייל עלה קדושה מהשתא (ג): **הכא נמי גבי אשה אף על גב דאין צידה לגרש עלמה כי מיגרשא חיילא קדושה על מעשה ידיה: הסם קיין.** גבי עשה איכא זמן קצוב לעשר שנים וכיון דאיכא זמן קצוב דמי כאילו יש צדו לפדותה לאלתר: **אשה מי יש לה קיפוטא.** לידע אימתי תתגרש: **אלא**

עשה שמכרתי לך לכשאפדנה ממך תקדיש דקדשה משום דגופה עשה צרומיה הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל עד שיפדנה. והיה דאמרין צדק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר בית לחברו והקדישו משכיר הדר זו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי כבר כתבתי צדק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דהיה צד משכיר בית סתם היא ולא בית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר בית אחר: **מתקוף ליה רב שישא צדיה דרב אידי מי דמי עשה זו צדו לפדושה.** ומש"ה כי אמר לכשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל שצדו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש בתמיה וכיון שאין צדו שיחול נדרה כשתצאנה כי אמרה נמי לבי מגרשה לא חייל. ומקשו הכא אשה נמי צידה היא שיחול נדרה כל עשה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרב הונא דאמר (כתובות נ"ג): **יכולה אשה שתאמר לצעלה איני נונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן בן נורי דאמר יפר לאו משום מה שחשבה חייבת לעשות לצעלה בכל שבע תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שם עשרה סלעים בגליל דאי משום הני צלחוד ליכא למימר שמה יגרשה ותהא אסורה לחזור להכי אפרש לצעל ליהר ממנה בכך אלא הכא באוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שבע מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבסת וכוליה אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו צמלאכות הללו ומיהו מלאכות לא כל הימנה להפקיע ענמה שאינן תחת מוונות שחאמר איני נונית ואיני עושה הלכך אין צדו להפקיע ענמה מהן שלא תעשה אותן לצעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש בתמיה: **הא לא דמיא.** פירוש אלא אי מדמיית לה להא ודאי דמיא לאומר לחברו עשה זו שמכרתי לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צדו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צדו להתגרש קודם אסור: **מי דמי הסם קיין.** גבי עשה איכא קיפוטא לפדותה דהיינו לאחר אי שנים עשר חדש ומשום הכי מני מתקדיש לה מעכשיו הכא לא קיין גבי אשה לית ליה קיפוטא דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צדודה תחתיו:**

אמר רבי אילא ומה אילו האומר לחברו עשה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדיש מי לא קדשה. הא דפשיטא ליה לרבי אילא דכה"ג קדשה לאו ממנתי וממנתיא שמיע ליה הכי אלא סברא דנפשיה קאמר דודאי קדשה ומדמי ליה הכי דהיי דודאי צדיה ליה דטעמא דקדשה מפני שצדוהו היא עכשיו דהא כשמכרתי לך איהו גופיה מודה דלא קדשה אפי' סבירא ליה דקונס קונס שאני עושה ליה לא דמיא דלא דמי לאומר לחברו עשה שמכרתי לך דלא קדשה משום דצדיה פסיקא מילתא דאמרין לקמן דגופה ופירא צדו לוקח מה שאין כן אשה דכיון דגופה צידה הוא ומעשה ידיה היא שמוזה כל יום לצעל כשדה זו שאני מוכר לך עדיף מיניה צדו להקדיש עכשיו קונס דאשה נמי אית ציה חד זד למעליותא טפי משהו משום דצדדה צין שעת הקדשו לשה שיחול דהיינו לכשאקחנה יש זמן שהשדה יוצא מרשות מתקדיש לגמרי גופה ופירא מה שאין כן גבי אשה שגופה לעולם צרומיה הוא ומשום הכי סבירא ליה דכי היכי דצדדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדיש קדשה אשה נמי כי אסרה מעשה ידיה על צעלה לבי מגרשה חייל כך נראה צדיה. ואפי' הכי מתקוף ליה רבי ירמיה דלא דמי דלמלא האי זד דאיכא צדדה למעליותא דמי מתקדיש לה מהשתא עדיף טפי מההוא זד דאיכא צדדה דגופה צידה הוא דמאי נפקא מינה כיון דלא מציא לאסור שיחול איסורה עכשיו עד שתצאנה הא לא דמיא אלא לאומר לחברו עשה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך תקדיש דלא קדשה משום שאין צדו להקדישה עכשיו ומי דכוותה היא: **מתקוף ליה רב פפא מי דמי גבי זבינא פסיקא מילתא.** נהי דודאי שפיר קא דמיית דליכא למיגרש אשה משדה זו שאני מוכר לך דלא דמיין דקאמרת אפי' מאי דבעית למפשט לאידך גיסא דלא חייל קונס ידדה משדה זו שמכרתי לך ליתא דגבי זבינא פסיקא מילתא דגופה עשה ופירא צדו לוקח ומשום הכי לא קדשה אבל גבי אשה כיון דגופה צידה הוא איכא למימר דקדשה ואדרבה איכא למיפשט הכא דקדשה מהאומר לחברו

משום דהקדש דמים הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל עד שיפדנה. והיה דאמרין צדק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר בית לחברו והקדישו משכיר הדר זו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי כבר כתבתי צדק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דהיה צד משכיר בית סתם היא ולא בית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר בית אחר: **מתקוף ליה רב שישא צדיה דרב אידי מי דמי עשה זו צדו לפדושה.** ומש"ה כי אמר לכשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל שצדו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש בתמיה וכיון שאין צדו שיחול נדרה כשתצאנה כי אמרה נמי לבי מגרשה לא חייל. ומקשו הכא אשה נמי צידה היא שיחול נדרה כל עשה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרב הונא דאמר (כתובות נ"ג): **יכולה אשה שתאמר לצעלה איני נונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן בן נורי דאמר יפר לאו משום מה שחשבה חייבת לעשות לצעלה בכל שבע תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שם עשרה סלעים בגליל דאי משום הני צלחוד ליכא למימר שמה יגרשה ותהא אסורה לחזור להכי אפרש לצעל ליהר ממנה בכך אלא הכא באוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שבע מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבסת וכוליה אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו צמלאכות הללו ומיהו מלאכות לא כל הימנה להפקיע ענמה שאינן תחת מוונות שחאמר איני נונית ואיני עושה הלכך אין צדו להפקיע ענמה מהן שלא תעשה אותן לצעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש בתמיה: **הא לא דמיא.** פירוש אלא אי מדמיית לה להא ודאי דמיא לאומר לחברו עשה זו שמכרתי לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צדו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צדו להתגרש קודם אסור: **מי דמי הסם קיין.** גבי עשה איכא קיפוטא לפדותה דהיינו לאחר אי שנים עשר חדש ומשום הכי מני מתקדיש לה מעכשיו הכא לא קיין גבי אשה לית ליה קיפוטא דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צדודה תחתיו:**

לח א מיי פ"ו מהל ערכין ומרמין הלכי נט: לו ב מיי פ"ו מהל ערכין ומרמין הלכה כו סמג עשין קלב טו"ע ק"מ סימן י"ב ספיק ט: לו ג ד מיי שם הלכה נט:

תוספות

אמר רבי אילא. שינויא הוא ומה אילו האומר לחברו וכו' מי לא קדשה. אם מכרה וזכר ולקחה שיחול הקדש שהרי עכשיו שלו וכי היכי דאלו קדשה השתא קדשה כי נמי אמר דקדוש לקמיה קדוש: הא לא דמיא. מסקנה דקדושה הוא (ל"ג הונא צדיה דר"ן): לכשאקחנה מתקדיש דא קדשה. למ"ד אין אדם מקדיש דבר שלא על גופה ופירות ואין אדם על לעולם: ובשני מי דמי גבי זבינא פסיקא למילתיהו. שאין לו לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ולא פירות ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ולא פירות: ולקח הכא גופה צידה הוא: **חא דמי.** מסקנה דמתקפיה היא: **לאומר שרה שמכרתי לך.** סתם:

פירוש הר"ש

א"ר [אילא]. אין הדין נמי דקדשה: מי לא קדשה. אם מכרה וזכרה ולקחה: **חא לא דמיא.** מסקנה דפירכא היא: לכשאקחנה מתקדיש דא קדשה. למ"ד אין אדם מקדיש דבר שלא על גופה ופירות: **גבי זבינא פסיקא מילתיהו.** שאין לו לא גוף ולא פירות: **גבי אשה מי פסיקא מילתיהו.** הגוף הוא שלה אלא שמשועבד לצעל מעשה ידיה הלכך יכולה להקדישה: **חא לא דמיא.** מסקנה דמתקפיה היא: אשה אין בידה להתגרש. הלכך אי מדמיית לה להא לא מני לאקדושה: **חא לא דמיא.** אלא היכא שקבעו זמן לתשכמה שאין צדו לפדותו בתוך הזמן ואפילו היכי יכול להקדיש וה"ל פקעה נמי: אשה מי אית לה קיפוטא. לעולם אין צדו להתגרש: